

**УСТАВ ФОНДИДА ДАВЛАТГА ТЕГИШЛИ УЛУШ БЎЛГАН ХЎЖАЛИК
ЖАМИЯТЛАРИДА ҚАРОР ҚАБУЛ ҚИЛИШ ЖАРАЁНИДА ДАВЛАТ
ИШТИРОКИНИНГ ХУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ ВА ТАРТИБИ**

Илхомжон Юсупов

Тошкент давлат юридик университети ўқитувчиси

iyusupov2022@mail.ru

АННОТАЦИЯ

Ушбу илмий мақолада Устав фондида Давлатга тегишли улуш бўлган хўжалик жамиятларида қарор қабул қилиш жараёнида давлат иштирокининг хуқуқий асослари ва тартиби ҳақида маълумотлар баён этилган.

Калит сўзлар: Устав фонд, давлат улуши, олтин акция, хўжалик жамияти, акция

**ГОСУДАРСТВО В ПРОЦЕССЕ ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЙ В
ХОЗЯЙСТВЕННЫХ ОБЩЕСТВАХ, В КОТОРЫХ ГОСУДАРСТВО
ИМЕЕТ ДОЛЮ В УСТАВНОМ КАПИТАЛЕ ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ И
ПОРЯДОК УЧАСТИЯ**

Илхомжон Юсупов

Преподаватель Ташкентского

государственного юридического университета

iyusupov2022@mail.ru

АННОТАЦИЯ

В данной научной статье представлена информация о правовых основах и порядке участия государства в процессе принятия решений в хозяйственных обществах, в которых Государственный фонд имеет долю в Уставном фонде.

Ключевые слова: Уставный фонд, государственная доля, золотой акция, хозяйственное общество, акции.

**LEGAL BASES AND PROCEDURE OF STATE PARTICIPATION IN THE
DECISION-MAKING PROCESS IN ECONOMIC SOCIETIES WITH A
STATE SHARE IN THE CHARTER CAPITAL**

Ilkhomjon Yusupov

lecture of the Tashkent State University of Law

iyusupov2022@mail.ru

ABSTRACT

This scientific article provides information on the legal basis and procedure for state participation in the decision-making process in business entities in which the State Fund has a share in the Charter Fund.

Keywords: *Statutory fund, state share, gold stock, business company, stock*

КИРИШ

Давлат иштирокидаги хўжалик жамиятлари давлат учун стратегик аҳамиятга эга бўлган доимий даромад келтирувчи соҳаларни эгаллаганлиги ва юз фоиз хусусий бўлган акциядорлик жамиятларидан фарқ қилувчи мураккаб тизимга эга эканлиги билан эътиборни тортади. Нефт ва газ соҳаси, электр энергияси, ҳаво ва темирйўл транспорти, автомобилсозлик каби иқтисодиётимизнинг устуни бўлган соҳалар давлат ихтиёрида бўлиб, уларда бошқарувни амалга ошириш тизими қандай ишлаб чиқилганлиги ва бу тизим қай даражада самара бераётганлиги малакатнинг бутун бошли иқтисодиётига таъсир этувчи омил эканлиги масаланинг долзарб эканлигини кўрсатади.

Давлатнинг корпоратив бошқарувда иштирок этиши инқироз ҳолатларида ижобий аҳамият касб этади. Умуман, давлат корпоратив бошқарувда икки ёқлама иштирок қилади.

Биринчидан, заруриятга қараб корпоратив бошқарувнинг меъёрий-ҳуқуқий негизини ҳосил қилиш ва такомиллаштириш ҳамда АЖ томонидан қонунчилик меъёрларига риоя қилиниши устидан назорат қилиш ёрдамида.

Иккинчидан, давлат улуши мавжуд АЖлар корпоратив бошқарувида бевосита иштирок қилиш ва “олтин акция” қўлланилиши ҳақида ҳукумат қарори қабул қилинган АЖни бошқаришда қатнашиш.

Ривожланган бозор иқтисодиёти мамлакатларида баъзи бир АЖлар маълум бир миқдордаги акциясига давлатнинг эгалик қилишига ягона сабаб “бозордаги йўқотишлар”нинг (market failure)¹ мавжудлигидир, бу бозорларда жамият манфаатлари ва йўқотишлари хусусий манфаат ва йўқотишлардан устун бўлади. Бундай ҳолат, масалан, бозор тузилмасининг монополиялаштирилиши ҳолида рўй беради. Бунда хусусий мулкдорнинг интилган фойдани имкон қадар ошириш мақсади жамият учун (эркин рақобатчилик моделига нисбатан) маҳсулот миқдорининг пасайишига ва нисбатан юқори нархларда сотилиши шаклида зарарни англатади.

¹Яушев Р.И. Управление государственными пакетами акций: вопросы теории и практики. Экономика и класс собственников. 2004, №3. - с.26-32.; Яушев Р.И. Госсектор: национальные особенности нормативного регулирования// Налоговые и таможенные вести. -Ташкент, 2007.-№3

01.01.2008 йил ҳолатига Ўзбекистон Марказий депозитарий ҳисобида икки мингга яқин АЖ қайд қилинган бўлиб, шулардан 536 тасида давлат улуши бор эди. 565 АЖларидаги давлат улуши акциялари холдинг, давлат-акциядорлик ва акциядорлик компаниялари устав фондларига берилди. Бундан ташқари 600 дан ошиқ масъулияти чекланган жамиятларида (МЧЖ) давлат улуши бор эди².

МУҲОКАМА ВА НАТИЖАЛАР

Республикамиз барча АЖлари чиқарган акциялар умумий миқдори 2,1 млрд. донадан, уларнинг жами номинал қиймати 3,0 трлн. сўмдан ошиб кетди. Улардан турли компаниялар эмиссия қилган 2,4 трлн. сўмлик (80,0%) 1,3 млрд.дона (61,9%) акциялар давлат ёки давлат томонидан назорат қилинадиган турли компаниялар ихтиёрида эди³. Стратегик аҳамиятга эга бўлган корхоналар, ҳамда деярли барча холдинг, давлат-акциядорлик ва акциядорлик компаниялари акцияларининг 51% ва ундан ортиқ улушлари доимий равишда давлат мулкчилигида сақлаб қолинади.

Ушбу мавзуси доирасида тадқиқот олиб борган олимлар П.В.Кузнецов ҳамда А.А.Муравьевлар “Акциядорлик жамиятлари ва аралаш компанияларни бошқаришда давлатнинг иштироки механизми” деб номланган мақоласида⁴ давлат акция пакетларини бошқариш механизми (давлат вакиллари, ишончли бошқарувчилар ҳамда холдинг компаниялари ташкил этиш)нинг камчилик ва афзаллик томонлари кўриб чиқилади. Мақоланинг охириги қисмида ана шу механизмлар самарадорлиги эконометрик метод орқали таҳлил қилинади. Унда 3 йиллик миқдорий ҳамда ҳудудий бирликлардан фойдаланилади. Тадқиқотнинг мақсади қайси механизм самаралироқ эканини аниқлаш бўлиб, иш якунида давлат акция пакетларини холдинглар ташкил этиш орқали бошқариш самаралироқ деган хулосага келишган.

Худди шунингдек, яна бир рус олими и.ф.н., доцент Малаева Т.В.нинг фикрича, давлат корпорацияси – бу тўлиқ ёки қисман давлат назоратидаги акционерлик компанияси ёки ишлаб чиқариш ҳамда мустақил бирлик сифатида бозорда фаолият курсатувчи компаниялар бирлашмаси ҳисобланади⁵. Давлат

² <http://csam.uz/info/CompanyList.aspx?t=АО>. Давлат активларини бошқариш марказининг расмий сайти

³ <http://csam.uz/info/CompanyList.aspx?t=АО>. Давлат активларини бошқариш марказининг расмий сайти

⁴ П.В.Кузнецов, А.А. Муравьев Механизмы участия государства в управлении акционерными обществами государственной и смешанной форм собственности в России. Вестник СПбГУ. Сер 8 2002 Вып. 1 №8

⁵ И.ф.н, доц.Малаев Т.В. Управление пакетами акций, находящихся в государственной собственности/Экономика и менеджмент. <http://www.topknowledge.ru/upravlenie-paketami-aktsij-nakhodyashchikhsya-v-gosudarstvennoj-sobstvennosti/4299-zarubezhnyj-opyt-upravleniya.html>

директорлар кенгаши, акциядорларнинг умумий йиғилишида ўз вакиллари орқали давлат мулкани бошқаришда иштирок этади.

Давлат корхонасидан фарқли ўлароқ давлат иштирокидаги акционерлик компаниялари иқтисодий ва молиявий фаолиятида тўлиқ мухтор ҳисобланади⁶.

Давлат акциялар пакетларини бошқаришнинг асосий тамойиллари:

- аниқ АЖ (бир жинсли АЖлар гуруҳи, масалан, пахта тозалаш заводлари) акция пакетларининг давлат эгалигида қолдирилиши зарур бўлган мақсадларнинг аниқланиши ва мос равишдаги ҳуқуқий ҳужжатларида аниқ ёритилиши;

- минимал етарлилик, яъни давлат манфаатларига иқтисодий тартибга солишнинг (солиқ, божхона сиёсатини ўзгартириш ва бошқалар) билвосита (индикатив) усуллар билан эришиб бўлмайдиган корхоналардагина акциялар пакетида давлатнинг эгалик қилиши етарлидир;

- самарали бошқариш орқали ресурсларни имкони бор даражада тежашга эришиш учун корхона устав фондида давлат иштирокининг зарурияти;

- бошқарувнинг профессионализи, давлат акция пакетларини бошқаришга юқори малакали мутахассисларнинг жалб қилиниши назарда тутилиши;

- давлат акция пакетларини бошқарувчилар билан самарали ўзаро муносабатда бўлиш тизимининг мавжудлиги⁷.

Тадқиқот натижалари шуни кўрсатадики, Япония, Канада ва Франция каби мамлакатларда электроэнергетика, Франция, Италия, Швеция, Испания в Австрияда темир йўл транспорти, Франция ва Испанияда авиатранспорт, АҚШ ва Японияда почта хизмати тўлиқ давлат тасарруфидадир⁸. Кўплаб ҳолларда давлат муҳим табиий ресурслар, интеллектуал ва тарихий-маданий бойликлар эгаси ҳам ҳисобланади. У томонидан фундаментал фанлар, юқори технологияларни яратиш ва уни амалиётга тадбиқ этиш молиялаштирилади, унга ахборот маҳсулотларининг етарлича қисми ҳам тегишлидир.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2005 йил 27 апрелда 1473-сон билан рўйхатга олинган Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги,

⁶ И.ф.н, доц.Малаев Т.В. Управление пакетами акций, находящихся в государственной собственности//Экономика и менеджмент. <http://www.topknowledge.ru/upravlenie-paketami-aktsij-nakhodyashchikhsya-v-gosudarstvennoj-sobstvennosti/4299-zarubezhnyj-opyt-upravleniya.html>

⁷Яушев Р.И. Управление государственными пакетами акций: вопросы теории и практики. Экономика и класс собственников. 2004, №3. - с.26-32.; Яушев Р.И. Госсектор: национальные особенности нормативного регулирования// Налоговые и таможенные вести. -Ташкент, 2007.-№3

⁸Ҳамидулин М.Б. Концепция построения национальной модели корпоративного управления// Рынок, деньги и кредит. - Ташкент, 2007. - №5(120). - с.28-36.

Давлат мулки кўмитасининг 2005 йил 14 мартдаги 33, 01/06-18/02-сон қарори билан тасдиқланган “Хўжалик жамиятлари устав жамғармасидаги давлат акциялари пакетлари (улушлари)ни бошқариш бўйича фаолиятни амалга ошириш тартиби тўғрисида”ги Низом ишлаб чиқилган ҳамда хўжалик жамиятларининг устав жамғармаларидаги давлат акциялари пакетлари (улушлари)ни бошқариш бўйича фаолиятни амалга ошириш тартибини белгилайди.

Низомда давлат вакили, яъни Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки кўмитаси билан тузиладиган ишончли бошқариш шартномалари асосида давлат акциялари пакетлари (улушлари)ни бошқариш ва хўжалик жамиятларининг бошқарув органларида (кузатув кенгаши, акциядорлар (иштирокчилар) умумий йиғилишида) давлат манфаатларини ифода этиш бўйича фаолиятни амалга оширадиган давлат вакили, ишончли бошқарувчи ва бошқарувчи компания, шунингдек акциядорлар (иштирокчилар) умумий йиғилишида Давлат мулки кўмитасининг ишончномасига кўра давлат манфаатларини ифода этадиган ёки Давлат мулки кўмитасининг таклифига кўра кузатув кенгаши таркибига киритилган жисмоний шахсни хўжалик жамиятларида иштироки кўзда тутилган⁹.

Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 5 июлдаги 257-сон қарорига 3-илова бўлган “Давлатнинг акциядорлик жамиятларидаги ишончли вакиллари тўғрисида”ги Низомга кўра, Республика иқтисодиёти таркибида етакчи мавқега эга бўлган, рўйхати ҳукумат қарори билан белгиланадиган, давлатнинг акциядорлик жамиятларидаги ишончли вакиллари Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ҳузуридаги Комиссия томонидан Ўзбекистон Республикаси Давлат мулки кўмитаси тақдимномасига биноан тайинланадилар. Устав фондидаги давлат мулки улуши 25 фоиздан ортиқ бўлган бошқа акциядорлик жамиятларида давлатнинг ишончли вакиллари Ўзбекистон Республикаси Давлат рақобат кўмитаси Ҳайъати томонидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Комплекслари тақдимномасига биноан тайинланадилар¹⁰.

“Олтин акция” - бу давлат корхоналари негизида уларни хусусийлаштириш натижасида ташкил қилинган АЖни бошқариш бўйича

⁹ Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2005 йил 27 апрелда 1473-сон билан рўйхатга олинган Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Давлат мулки кўмитасининг 2005 йил 14 мартдаги 33, 01/06-18/02-сон қарори билан тасдиқланган “Хўжалик жамиятлари устав жамғармасидаги давлат акциялари пакетлари (улушлари)ни бошқариш бўйича фаолиятни амалга ошириш тартиби тўғрисида”ги Низом

¹⁰ Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 5 июлдаги 257-сон қарорига 3-илова бўлган “Давлатнинг акциядорлик жамиятларидаги ишончли вакиллари тўғрисида”ги Низом

ҳукуматнинг махсус ҳуқуқидир. Одатда миллий ҳавфсизлик ва жамоатчилик манфаатларини таъминлаш учун зарур бўлган махсулотнинг мамлакатдаги ягона ёки асосий ишлаб-чиқарувчиси (хизматлар етказиб берувчиси) бўлган АЖларга нисбатан қўлланилади.

“Олтин акция” оддий акциялардан фарқли ўлароқ, қимматли қоғоз эмас ва олди-сотди қилиниши ҳам мумкин эмас. Унинг эгаси (фақат давлат) корпоратив ҳуқуқларга қисман эга бўлади. “Олтин акция” ўз эгасига дивиденд олиш ва АЖ тугатиладиган бўлса мулкнинг бир қисмига давогарлик қилиш ҳуқуқини бермайди. Шу билан бирга, АЖ қонунчиликда аниқланган масалалар бўйича бошқарув органларининг давлат манфаатларига зид бўлган қарорларининг қабул қилинишига тўсқинлик қилиш имконини беради.

“Олтин акция” XX-асрнинг 80-йилларида Буюкбританияда М.Тэтчер ҳукумати давлат корхоналарини хусусийлаштириш даврида кенг қўлланила бошланди ¹¹. Кейинчалик уни Дания, Португалия, Испания ва бошқа мамлакатларда, шу жумладан собиқ социалистик мамлакатларда қўллай бошладилар¹².

2003 йилда Европа суди (Европа иттифоқининг арбитраж органи) “олтин акция” қўлланилиши европа мамлакатларининг иқтисодий интеграцияси жараёнига ҳалақит беради ва капиталларнинг эркин айланиши тўғрисидаги қонунчиликка зид деб тан олди¹³. Шу вақтнинг ўзида, Европа суди “олтин акция” ўтиш иқтисодиёти мамлакатларида – ЕИ аъзолигига номзод бўлган мамлакатларда, бироқ фақат стратегик тармоқларда ишлатилиши мумкинлигини эътироф этди.

“Олтин акция” МДХ мамлакатларида (Россия Федерацияси, Қозоғистон Републикаси ва б.) ҳам қўлланилмоқда¹⁴. Бунда, “олтин акция” қўлланилаётган АЖлар сонининг камайиш тенденцияси кузатилмоқда. Россиялик иқтисодчиларнинг фикрича у фақат қуйидаги ҳолда қўлланилиши ўзини оқлайди: агар давлатнинг АЖни бошқаришда иштирок қилишдан мақсади даромад олиш эмас, балки ушбу жамиятни маълум бир товарлар ишлаб чиқарувчиси (хизмат кўрсатувчиси) сифатида сақлаб қолиш, унинг тугатилиши,

¹¹ Ходиев Б.Ю., Карлибаева Р.Х., Расулов Н.М. Корпоратив бошқарув: Ўқув қўлланма. –Т.: ТДИУ, 2011. -87 б

¹² Ханкельдиева. Совершенствование организационной структуры и стратегии в корпоративном управлении (на примере машиностроительных предприятий Республики Узбекистан)

¹³ Соколов А.В. Регулирование деятельности корпораций с участием государства как форма реализации промышленной политики: автореф. дис. д.э.н. – СПб., 2011. – С. 3-8

¹⁴ Беркинов Б.Б. Корпоративные структуры: основы создания и управления. - Т.: Изд. Национальной библиотеки им. А.Навои. 2005.- 127 с.

мулкининг талон-тарож бўлиши ёки фаолият йўналишини ўзгартиришини олдини олиш мақсадида бўлса.

Ўзбекистонда “олтин акция” фақат “ЎзБАТ” АЖга нисбатан уни ташкил қилиш даврида қўлланилган бўлиб, 2005 йилда бекор қилинган эди¹⁵.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Иқтисодийнинг стратегик тармоқлари корхоналарини хусусийлаштириш жараёнларини чуқурлаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги 2007 йил 20 июлдаги ПФ-3897-сонли Фармони билан ҳукуматга мамлакат иқтисодиёти учун устувор аҳамиятга эга бўлган стратегик тармоқлардаги хусусийлаштириладиган алоҳида акциядорлик жамиятларига нисбатан “олтин акция” қўлланилиши тўғрисида қарор қабул қилиш ҳуқуқи берилди.

Ўзбекистон Республикасининг 2022 йил 29 мартдаги “Корпоратив бошқарув тизими такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги ЎРҚ–760-сон қонунига асосан Фуқаролик кодексига киритилган ўзгартиришларга кўра унитар корхонада кузатув кенгаши ташкил этилиши ва кенгаш корхонанинг бошқарув органи бўлиши мумкинлиги белгиланди. Шунингдек, давлатнинг айрим акциядорлик жамиятларини бошқаришда иштирок этиш ҳуқуқини берувчи “олтин акция”га оид нормалар қонунчиликдан чиқариб ташланди. Акциядорлик жамияти кузатув кенгаши аъзоларининг ваколати 1 йилдан 3 йилга узайтирилди. Юридик шахсларнинг устав фондида камида 5 фоиз улушга эга бўлган иштирокчилар ва акциядорлар аудиторлик текширувнинг буюртмачилари бўлиши мумкинлиги белгиланди, илгари 10 фоиз эди¹⁶.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 16 октябрдаги “Устав фондида давлат улуши мавжуд бўлган корхоналарни самарали бошқаришни ва давлат мулки ҳисоби лозим даражада юритилишини таъминлаш бўйича чора-тадбирлар ҳақида”ги 215-сонли қарори акциядорлик жамиятларида корпоратив бошқарувни мустаҳкамлаш ишида навбатдаги қадам бўлиб, унда асосий эътибор корпоратив назорат тизимига қаратилган бир қанча норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилинди. Буларга мисол сифатида Давлат корхоналари ҳақида низом, ички аудит хизмати ҳақида низом, Давлат акция

¹⁵Ходиев Б.Ю., Карлибаева Р.Х., Расулов Н.М. Корпоратив бошқарув: Ўқув қўлланма. –Т.: ТДИУ, 2011. -87 б

¹⁶ Ўзбекистон Республикасининг “Корпоратив бошқарув тизими такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги Қонуни. 2022 йил 29 март ЎРҚ–760-сон.

пакетларини (улуши) ишончли бошқарувга бериш тартиби ҳақида низом¹⁷лар ва бошқалар. Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2022 йил 8 апрелдаги “Тадбиркорлик муҳитини яхшилаш ва хусусий секторни ривожлантириш орқали барқарор иқтисодий ўсиш учун шарт-шароитлар яратиш борасидаги навбатдаги ислохотлар тўғрисида”ги ПФ-101-сон Фармонида давлат иштироки сақланиб қолаётган товар ва хизматлар бозорини эркинлаштириш ҳамда ушбу соҳаларга хусусий секторнинг кириб келиши учун шароит яратиш, монополияга қарши органнинг институционал салоҳияти ва ваколатини кучайтириш орқали соғлом рақобат муҳитини шакллантириш, давлат иштирокидаги корхоналар ва тижорат банкларида корпоратив бошқарувнинг замонавий усулларини, шу жумладан “комплаенс” назорат тизимини кенг жорий этиш, харидлар тизими шаффофлигини таъминлаш орқали коррупциянинг олдини олиш тартиби белгиланди.

Шунингдек, давлат иштирокидаги корхоналарнинг иқтисодиётдаги иштирокини чеклаш ва қисқартириш мақсадида, уларга Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Ҳукумати қарорларида назарда тутилмаган ҳолларда:

асосий фаолиятга хос бўлмаган янги кўсмас мулк объектларини сотиб олиш ёки қуриш;

рақобат ривожланган соҳада асосий фаолиятдан ташқари қўшимча фаолият билан шуғулланиш;

асосий фаолиятига хос бўлмаган хўжалик жамиятлари устав капиталида иштирок этиш ёки ундаги улушни сотиб олиш тақиқланди. Шу билан бирга давлат иштирокидаги корхоналар томонидан асосий фаолиятига хос бўлган янги кўсмас мулк объектларини сотиб олиш ёки қуриш ҳамда хўжалик жамиятлари устав капиталидаги улушни сотиб олиш, шунингдек, асосий фаолиятдан ташқари қўшимча фаолият билан шуғулланиш кузатув кенгаши қарорига асосан амалга оширилиши белгиланди¹⁸.

ХУЛОСА

Хулоса қилиб айтадиган бўлсак, давлат иштирокидаги хўжалик жамиятларида қарорлар қабул қилиш ушбу жамият доирасидан келиб чиқади,

¹⁷ Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Устав фондида давлат улуши мавжуд бўлган корхоналарни самарали бошқаришни ва давлат мулки ҳисоби лозим даражада юритилишини таъминлаш бўйича чора-тадбирлар ҳақида» 215-сон 16.10.2006 йилдаги Қарори

¹⁸ Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Тадбиркорлик муҳитини яхшилаш ва хусусий секторни ривожлантириш орқали барқарор иқтисодий ўсиш учун шарт-шароитлар яратиш борасидаги навбатдаги ислохотлар тўғрисида”ги Фармони. Тошкент 2022 йил 8 апрелдаги ПФ-101-сон.

яъни жамиятнинг ички хужжатларидан ташқари давлат томонидан қабул қилинган қонунчилик хужжатлари ушбу жамият фаолиятини тартибга солади. Ушбу хусусият давлат иштирокидаги хўжалик жамиятларининг стратегик аҳамиятга эга эканлиги, яъни уларда давлат иштироки орқали бутун жамият манфаатлари эътиборга олинади.

REFERENCES

1. Ўзбекистон Республикасининг “Корпоратив бошқарув тизими такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун хужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги Қонуни. 2022 йил 29 март ЎРҚ–760-сон. lex.uz
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Тадбиркорлик мухитини яхшилаш ва хусусий секторни ривожлантириш орқали барқарор иқтисодий ўсиш учун шарт-шароитлар яратиш борасидаги навбатдаги ислохотлар тўғрисида”ги Фармони. Тошкент 2022 йил 8 апрелдаги ПФ-101-сон. lex.uz
3. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Устав фондида давлат улуши мавжуд бўлган корхоналарни самарали бошқаришни ва давлат мулки ҳисоби лозим даражада юритилишини таъминлаш бўйича чора-тадбирлар ҳақида» 215-сон 16.10.2006 йилдаги Қарори. lex.uz
4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2000 йил 5 июлдаги 257-сон қарорига 3-илова бўлган “Давлатнинг акциядорлик жамиятларидаги ишончли вакиллари тўғрисида”ги Низом. lex.uz
5. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2005 йил 27 апрелда 1473-сон билан рўйхатга олинган Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Давлат мулки қўмитасининг 2005 йил 14 мартдаги 33, 01/06-18/02-сон қарори билан тасдиқланган “Хўжалик жамиятлари устав жамғармасидаги давлат акциялари пакетлари (улушлари)ни бошқариш бўйича фаолиятни амалга ошириш тартиби тўғрисида”ги Низом

Илмий адабиётлар:

1. Adilxodjayeva, S., & Muratayev, S. (2014). Legalization and organization point of tourism development in Uzbekistan. Retrieved 27 April 2014.
2. Беркинов Б.Б. Корпоративные структуры: основы создания и управления. - Т.: Изд. Национальной библиотеки им. А.Навои. 2005.- 127 с.
3. П.В.Кузнецов, А.А. Муравьев Механизмы участия государства в управлении акционерными обществами государственной и смешанной форм собственности в России. Вестник СПбГУ. Сер 8 2002 Вып. 1 №8

4. И.ф.н, доц. Малаев Т.В. Управление пакетами акций, находящихся в государственной собственности/Экономика и менеджмент. <http://www.topknowledge.ru/upravlenie-paketami-aktsij-nakhodyashchikhsya-v-gosudarstvennoj-sobstvennosti/4299-zarubezhnyj-opyt-upravleniya.html>
5. Муратаев, С. А. (2022). PROBLEMS OF FINDING STABLE APPROACHES TO LEGAL REGULATION OF ASSESSMENT OF EFFICIENCY OF HIGHER EDUCATION FACILITIES TEACHERS: SOME COMPARISONS WITH THE USA AND UZBEK TERTIARY EDUCATION. *ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ*, (SI 1).
6. Polatjonogli, T. M. A., & Abdulajonovich, S. M. (2022). HUNTING A SUITABLE TYPE OF LEGAL ENTITY FOR CENTRAL ASIAN BUSINESSMEN IN CHINA. *Ижтимоий Фанларда Инновация онлайн илмий журнали*, 2(1), 75-77.
7. Садиков, М. А. (2019). Нормативно-правовые аспекты привлечения иностранных инвестиций в Республику Узбекистан. *Молодой ученый*, (23), 539-541.
8. Садиков, М. А. (2020). ЗАМОНАВИЙ ЮРИДИК АМАЛИЁТДА “LEGAL TECH” НИНГ ЎРНИ ВА РОЛИ. *ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ*, 5(6).
9. Sodikov, A. (2021). TYPES OF INFORMATION IN LAW-MAKING PROCESS: TYPES OF INFORMATION IN LAW-MAKING PROCESS. *TSUL Legal Report International electronic scientific journal*, 2(1), 8-22.
10. Соколов А.В. Регулирование деятельности корпораций с участием государства как форма реализации промышленной политики: автореф. дис. д.э.н. – СПб., 2011. – С. 3-8
11. Ҳамидулин М.Б. Концепция построения национальной модели корпоративного управления// Рынок, деньги и кредит. - Ташкент, 2007. - №5(120). - с.28-36.
12. Ханкельдиева. Совершенствование организационной структуры и стратегии в корпоративном управлении (на примере машиностроительных предприятий Республики Узбекистан)
13. Ходиев Б.Ю., Карлибаева Р.Х., Расулов Н.М. Корпоратив бошқарув: Ўқув қўлланма. –Т.: ТДИУ, 2011. -87 б
14. Яушев Р.И. Управление государственными пакетами акций: вопросы теории и практики. *Экономика и класс собственников*. 2004, №3. - с.26-32.; Яушев Р.И.

Госсектор: национальные особенности нормативного регулирования//
Налоговые и таможенные вести. -Ташкент, 2007.-№3
15. <http://csam.uz/info/CompanyList.aspx?t=АО>. Давлат активларини бошқариш
марказининг расмий сайти